

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Щербакова К. Ю.

*магістрантка, кафедра правознавства, ПУЕТ;
науковий керівник – д.ю.н., доц. Каменська Н. П.*

В сучасному світі з постійним розвитком та модернізацією інформаційних технологій, розвитком соціальних мереж все популярнішими стають послуги та інформація, які населення держави може отримати від уряду та її органів не виходячи з дому. Адже на сьогодні більшість необхідної інформації та новин ми отримуємо саме переглядаючи офіційні сайти державних органів, читаючи офіційні видання на веб-порталах, поступово відправляючи газети та журнали у минуле, а громадяни таким чином здобули право брати участь у прийнятті державних управлінських рішень, місцевому самоврядуванню і хоч на якийсь відсоток знизити рівень корупції у країні. Для України це досить новий та молодий напрям діяльності та розвитку державної політики, адже заговорили вперше про нього у 2011, а розпочали повноцінну роботу лише з підписанням Угоди про асоціацію, яку Україна ратифікувала 16.09.2014 року.

Новообраний президент України Володимир Зеленський виступаючи на iForum-2019 наголосив на тому, що «він мріє про державу у смартфоні». На жаль за даними ООН наша держава поступається у розвитку електронного урядування не тільки країнам Європи, але й Казахстану, Білорусії, Узбекистану, Грузії, Молдові, Країнам Балтії та Російській Федерації. За словами Президента, впровадження електронного урядування необхідне на 4 рівнях: інформація про державу, комунікації та транзакції з державою та залучення до управління державою. Також закликав до співпраці всіх громадян які мають свої ідеї для впровадження електронного урядування. Зі своїми ідеями представники галузі можуть звертатися до позаштатного радника Глави держави Михайла Федорова. Для цих людей планується впровадити онлайн-проект «Ліфт».

Реформа е-урядування в Україні впроваджується поступово в абсолютно всіх сфер людської діяльності починаючи від соціальних послуг і закінчуючи судовою системою. На втілення реформи було прийнято ряд нормативно правових актів : Указ Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» від 12.01.2015 № 5 (Метою Стратегії є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі); розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження середньострокового

плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік» від 03.04.2017 № 275; «Концепція розвитку електронного урядування в Україні», затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р, Закон України «Про електронні довірчі послуги» № 2155-VIII від 05.10.2017 року, Закон України «Про внесення змін до ЗУ «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції» № 577-VIII від 02.07.2015 (набрав чинності 28.10.2015 року) та ін., також було створено Державне агентство з питань електронного урядування України, положення про нього № 492 було затверджене Постановою КМУ «Про затвердження Положення про Державне агентство з питань електронного урядування у Україні» від 01.10.2014 року та ін. Грунтуючись на досвіді таких країн як США, Естонія, Сінгапур, Білорусії, Великобританії та інших ми уряд намагається впровадити в Україні передові методи управління країною та спростити спілкування між громадянами та державою.

Питанням електронного урядування в Україні присвячено багато наукових праць, зокрема: Н.В. Грицак, І.В. Клименко, В. Нестерович, О.Ю. Кудрявцев, С.Г. Соловійов, В.Г. Данилейко, В.Г. Логвінов, І.О. Макарова, М.В. Мазуркевич та ін.

Мета роботи полягає у дослідженні розвитку електронного урядування в Україні та зарубіжних країнах, та досвіду останніх для України.

У Концепції розвитку електронного урядування викладено поняття цього терміну, таким чином, Електронне урядування – форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян. [1] В ньому визначено основні напрями діяльності та те до чого прагне Україна в своєму розвитку.

У порівнянні з іншими країнами, у США початок електронного урядування відбулося з створенням веб-сайту Президента США у 1993 році, метою якого було інформування населення про діяльність адміністрації Президента, у 1994 році створено робочу групу з електронного урядування, наразі в державі створено сайт USA.GOV. Сінгапур був одним з перших, де у 1999 році був створений урядовий портал eCitizen Centre (www.ecitizen.gov.sg). Він містить кілька розділів: бізнес, оборона, освіта, зайнятість, охорона здоров'я, житло, правопорядок та інше [2]. Уряд Естонії в рамках реалізації концепції «електронного уряду» створив і ввів в дію в червні 2001 року інтернет-портал «Сьогодні вирішую я» (Tana otsustan mina), за

допомогою якого будь-який житель республіки може брати участь в управлінні державою – висловити свою думку стосовно того, що відбувається в країні, запропонувати зміни до законопроектів і т.д. зараз актуальна назва e-estonia.com. В день інавгурації 20 травня 2019 року президент України Володимир Зеленський та президент Естонії Керсті Кальюлайд обговорили можливу співпрацю у сфері ІТ та зміцненні кіберзахисту.

Наразі великої популярності набуває таке «молоде», можна сказати, впровадження як електронна петиція. Її запровадили для громадян Законом України «Про внесення змін до ЗУ «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції» № 577-VIII від 02.07.2015 (набрав чинності 28.10.2015 року). Першим органом державної влади України, який втілює у життя цю законодавчу новинку, став глава держави. 28 серпня 2015 року запровадив спеціальний розділ «Електронні петиції» веб-сайту президента України, доступний за електронним посиланням petition.president.gov.ua. Для того, щоб підтримати електронну петицію чи створити нову, потрібно зареєструватися на сайті: заповнити форму на сторінці «Реєстрація» та для активації облікового запису перейти за посиланням, вказаним в електронному листі, що надійшов на електронну пошту адресу користувача, зазначену під час реєстрації. Після того, як обліковий запис буде активовано, користувач може увійти на сайт, щоб створювати або підтримувати петиції. Електронна петиція, адресована Президентові України, розглядається за умови набрання нею щонайменше 25 тисяч підписів громадян протягом не більш як трьох місяців від дня її оприлюднення. в іншому випадку, вона розглядається як звичайне звернення. Таким чином, громадянам держави надано можливість брати участь в житті держави не виходячи з будинку та просто з смартфона, маючи доступ до мережі Інтернет. Впроваджуючи електронну петицію, законодавці керувались досвідом таких розвинутих країн як Великобританія, США, Фінляндія та Латвія. Наразі такий вид звернення передбачений у більше ніж 75 країнах світу.

Таким чином, для впровадження в Україні електронного урядування було прийнято ряд нормативно – правових актів створено Державне агентство з питань електронного урядування України, впроваджено нові інститути. На веб сайті уряду «Урядовий портал» додано вкладку «Електронні послуги» перейшовши за посиланням можна побачити перелік послуг які, вже зараз можна отримати не виходячи з дому та витратити час на черги. Через веб-сайт президента України можна звернутися до нього шляхом реєстрації електронної петиції, отримавши електронний цифровий підпис. Надалі планується розвиток та розширення переліку послуг отриманих шляхом електронного звернення до органів державної влади чи органу місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Концепція розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р
2. Copenhagen: The Fight Continues! // Website AVAAZ.org [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.avaaz.org/en/save_copenhagen.
3. Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції: Закон України № 577-VIII від 2 липня 2015 року // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 35. – С. 341.
4. Про звернення громадян: Закон України № 393/96-ВР від 2 жовтня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – С. 256.
5. Електронні петиції // Офіційне Інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс] // Режим доступу // petition.president.gov.ua
6. Електронне урядування у сучасному політико-адміністративному просторі [текст]: монографія / О. Ю. Кудрявцев; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва. ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 184 с.